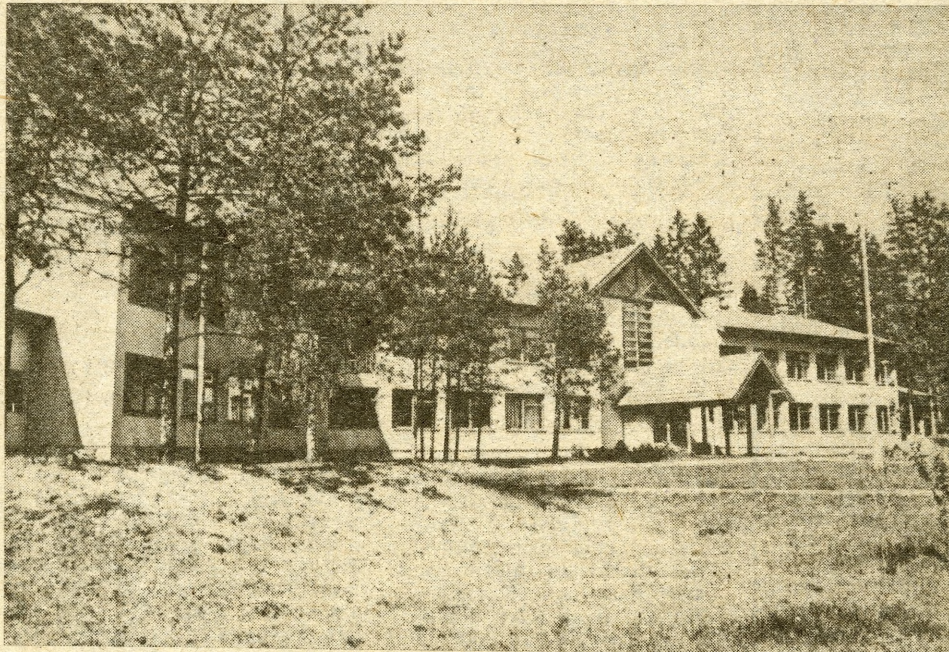

TAGASI JOHANNES KÄISI ÕPETUSE JUURDE

Uuest õppeaastast on Harjumaal taas uus, arvult seega juba seitsmeteistkümmes keskkool — Kolgas, senise 9-klassilise kooli asemel. Keskkooli loomine Kolgas on pälvunud nii poolt- kui vastuhääli. Miks siis ikkagi keskkooliks, uuri- sin direktor ENN SIIMULT.

«Vastus on lihtne — lapsed ja nende vanemad soovisid, kooli volikogu ja juhtkond leidsid, et vajadus ja võimalus on olemas, ka valla volikogu toetas kooli senist tegevust.

Kui pikemalt põhjendada, siis oleme juba kaks aastat algklassidega töötanud teistel põhimõtetel kui teistel koolid. Oleme lähtunud ikka lapse arengu kontseptsioonist, mis peab suure hulga valmistõde- de tuupimise asemel oluliseks hoopis arendada lapsel oskust neid tõdesid ise avastada, et ta jõuaks oma kogemustele tuginedes samm-sammult elu seaduspärasusteni. Koos niisuguse tunnetusliku õppimisega püüame arendada ka lapse emotsionaalset, sotsiaalset ja kõlblist «mina»-pilti, mis ära- seletatult tähendab teotahete- liste ja -võimeliste inimeste kasvatamist. Sellesuunaline areng kestab 12. eluaastani ja seetõttu hakkab meil olema kuni kuudente klassini üks põhiõpetaja.

Keskkoolis aga tahaksime, et põhiohk oleks pandud teaduste aluste omandamisele, kuid senisest suurema iseseisva uurimistöö, projektide koostamise ja valikuvõimaluste baasil. See peaks tõstma õpilase enda vastutustunnet ja huvitatust lõpptulemuste vastu.

Seega on meil soov tulla tagasi J. Käisi pedagoogilise süs-

teemi juurde (muidugi tänapäevasemal kujul) ning viia lõpuni üks etapp isiksuse kujundamisel. Julgen arvata, et varsti saab see süsteem valdavaks kõigis koolides. Vähe- malt kõik arenenud riigid on seda teed läinud.

Muidugi on avaldatud arva- must, et sellised külakeskkoolid lähevad riigile palju maks- ma, et maaõpetajad on rumal- lad ja ei oska anda vajalikke teadmisi kõrgkooli pürgimiseks. Justnagu oleks kõrgkool ai- nuke inimese väärtuse mõõdu- puu!

Siinkohal näide koolipoisist, kes käis keskkoolis kodunt rohkem kui 20 km kaugusel ja temast sai hiljem vabariigi noorim matemaatikadoktor. Kas on aga keegi lugenud, kui palju doktoreid on jäänud sündimata seepärast, et pole võimalik olnud käia koolis kodukohas? Või teine näide. Tänavu lõpetas meie maakon- na ühes hoorimas keskkoolis esimene lend, kusjuures lõpu- ni jõudsid ainult pooled alus- tanufest. «Milline majandus- lik priiskamine!» ütlevad pai- lud. Tahaksin aga seepeale kü- sida, kui odav peab olema üks inimene Eesti Vabariigis, et tema harimise peale võiks raha raisata? Minu meelest on iga inimene väärtus ja talle tuleb anda võimalus isakül- seks arenguks, tingimuste loo- mine selleks on riigi esmane kohus.

Kes teie keskkoolis õppima hakkavad?

«Esialgul alustame üksnes kümnenda klassiga. Praegu on minu laual 19 avaldust. Need on kevadel meie oma koolis 9. klassi lõpetanutelt. Vastuvõetavate õpilaste arv

kindlaks määratud ei ole, aga väga suureks seda klassi ka ajada ei taha. Samas ei taha kedagi ukse taha ka jätta, annaksime võimaluse ikka proovida. Aga klassist klassi vedama ja tagant sundima me ei hakka.»

Kas võrreldes teiste keskkoolidega tahate ka midagi teisiti teha?

«Suvel olen nuputanud uut õppeplaani, Muidugi ei ole mul õigust õppeaineid ja programme muuta, kuid nende aialist paigutust saab vei- di teisiti kavandada küll.

Põhimõtteliselt on valmis ka vaba- ja valikainete ning nende arvestuste süsteem. Kui kolleegid nõus on, läheme hin- netelt üle punktisüsteemile. See tähendab, et klassikursu- se lõpetamiseks peab õpilane koguma kindla arvu punkte, neist 70 protsenti põhiainetes. Kuid ka siin on valikuvõimalus. Kes on juba praegu end orienteerinud kõrgkoolile mõ- nel reaalalal, võib nendes ai- netes valida maksimumprog- rammid ning saada suure hul- ga punkte sealt. Kes aga ka- vatseb pärast keskkooli lõpe- tamist kohe tööle minna, võib rohkem pühendada teiste ai- nete õppimisele.»

Kas heal tasemel pedagoo- gide nappus teid ei kimbuta?

«Sügisest tuleb meile juur- de vaid kaks õpetajat — mä- temaatika ja võõrkeele õpe- taja. Lihtsalt seetõttu, et ar- vutiõpetuse tunnid alates tei- sest klassist on nüüd kohus- tuslikud ning lisaks vene kee- lele kavatseme õpetama haka- ta koguni kaht võõrkeelt. Ta- vaaraste keskkooli ainet- eõpetamiseks rohkem pedagooge esialgu vaja ei ole ning talu-

majandusega seotud alasis- d hakkavad õpetama kohaliku maiandi spetsialistid.

Kaks aastat oleme oma õpe- tajatega erialakirjanduse ja isekatsetamise kaudu õppinud. Töenäoliselt saame uuel õp- peaastal abi ka pedagoogika- teadlastelt või koguni uurimis- gruvilt, mille finantseerimiseks oleme põhimõttelise nõusoleku saanud.

Meil räägitakse palju koo- liuudusest, kuid seda tahe- takse teha vaid õppeplaanide muutmise ja uute õbikute abil. Vaja oleks aga muuta kogu haridussüsteemi, J. Käis on öelnud, et niivõrd tähtis ei ole mitte see, mida õpitakse, vaid see, kuidas õpetatakse. See «kuidas» ongi kooli- uuduse alus.

Praegu valmistavad mulle peavali õpetajate elamistingi- mused. Pooled õpetajad ela- vad ühiskorterites, mõned alustavad seal juba kuudent aastat. Uus maja, millest ka õpetajad pidid kortereid saa- ma, ei saa kuidagi valmis.»

Kas 9-klassilisena mõeldud maja keskkoolile kitsas ei ole?

«Koolimaja oli kitsas juba siis, kui ta viie aasta eest val- mis sai, kuid alati on olemas mingi väljapääs. Tänu majan- di vastutulelikkusele oleme saanud lasteaiamajast ruumid 1.—3. klassile ja töönaoliselt õnnestub sinna paigutada veel üks klass. Ka klubilt saame ühe ruumi juurde ning üht- teist on varuks veelgi.

Praegu peaks käima ka juur- dehituse projekteerimine, s. o. algkoolimaja koos aula, spor- diruumide ja kunstiklassidega.»

**KÜLLI KOPPELMAA
ALO RAIDMAA fotod**